

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr 880.1

Antagen/Senast ändrad	Gäller från	Dnr
KF 2006-06-26 § 48	2006-06-27	2006/200-880
KF 2021-11-29 § 158	2022-01-01	2021/726

BIBLIOTEKSPLAN FÖR BROMÖLLA KOMMUN

Bromölla kommuns biblioteksplan 2022-2025

Innehållsförteckning

1. Introduktion
2. Förutsättning och nuläge
3. Styrdokument
4. Samverkan
5. Utvecklingsområden
6. Utvärdering och uppföljning
7. Länkar för vidare läsning

1. Introduktion

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun ha folkbibliotek och dessa ska främja läsning, tillgång till litteratur och information samt delaktighet i kulturlivet. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra med kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Utbudet ska präglas av allsidighet och kvalitet.

När det gäller skolbiblioteken regleras dessa i skollagen och säger att alla elever i de obligatoriska skolformerna samt gymnasie- och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Syftet med Bromölla kommuns biblioteksplan 2022-2025 är att stärka den kommunala biblioteksverksamheten genom att ge struktur och inriktning samt sätta fokus på områden där extra insatser behövs.

Tre utvecklingsområden har definierats för både folkbiblioteksverksamheten och skolbiblioteksverksamheten; Läsning och litteratur på lika villkor, biblioteken som lärmiljö och mötesplats samt digital utveckling. Utvecklingsområdena följer inte någon prioriteringsordning, utan ska verka parallellt.

2. Förutsättning och nuläge

Vi lever i en föränderlig värld vilket kräver omvärldsbevakning, flexibilitet och utveckling så att biblioteken förblir relevanta för invånarna. Bibliotekspersonalens olika kompetenser är en grundförutsättning för att kunna möta framtida behov. I Bromölla kommun bor det knappt 13 000 personer. Faktorer som påverkar bibliotekens verksamhet och behov av utveckling är bland annat befolkningens utbildningsnivå, sysselsättningsgrad och sammansättning. Under perioden kommer ett nytt biblioteksdatasystem att införas på biblioteken inom Skåne Nordost.

Folkbiblioteket

Bromölla bibliotek består av huvudbiblioteket i Bromölla och biblioteksfilialen i Näsум samt ett digitalt bibliotek, www.snokabibliotek.se, som är gemensamt för biblioteken i Skåne Nordost. Ansvar för folkbiblioteket har turist-, kultur- och fritidschefen. Huvudbiblioteket är placerat på Kulturpunkten som förutom traditionell biblioteksverksamhet även innefattar rum för skapande, turistinformation, viss föreningservice, samhällsvägledning inom olika områden och bokningsbara lokaler. Folkbiblioteken har generösa öppettider och filialen i Näsум, som är ett integrerat folk- och skolbibliotek, är även meröppet. Ett förslag på nationell biblioteksstrategi, Demokratins skattkammare, har tagits fram och är under beredning. Framtidens bibliotek kommer att behöva utveckla nya sätt att arbeta genom ny teknik och digitala lösningar. Sveriges folkbibliotek kommer på sikt att övergå till det internationella klassifikationssystemet Dewey för sina samlingar.

Skolbiblioteken

I Bromölla kommun finns sju grundskolor och fem skolbibliotek, varav ett (Näsум) är ett integrerat folk- och skolbibliotek. På tre av kommunens skolbibliotek finns tillgång till fackutbildad bibliotekarie vissa tider. På övriga två skolor sköts skolbiblioteken av en lärare. Skolbibliotekscentralen har en samordnande funktion för samtliga skolbibliotek. Skolbiblioteket ska fungera som en pedagogisk miljö och hjälpa eleverna att nå målen. Ansvar för skolbiblioteken har skolchefen och respektive rektor. Ett delbetänkande från utredningen om stärkta skolbibliotek och läromedel, Skolbibliotek för bildning och utbildning SOU 2021:3, kom i början av 2021. Utredningen föreslår ändringar i skollagen för att definiera skolbiblioteken som resurs. Skolbibliotekens syfte ska vara att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Vidare föreslås att skolbiblioteken ska vara bemannade av utbildad bibliotekarie.

Förskolebiblioteken

Förskolebibliotek är ingen lagstadgad verksamhet, men i Bromölla kommun har ett flertal av förskolorna byggt upp förskolebibliotek för att stimulera de små barnens språkutveckling och intresse för böcker. De har även böcker i digital form på olika språk.

3. Styrdokument

Biblioteksplanen förhåller sig till olika styrdokument varav några av de viktigaste är: Bromölla kommuns vision, Bromölla kommuns kulturpolitiska program, Vision för Bromölla kommuns utbildningsverksamhet, Regional biblioteksplan, Bibliotekslagen, Skollagen, FN:s barnkonvention, UNESCO:s folk- och skolbiblioteksmanifest och Agenda 2030. Läs mer under punkt 7.

I bibliotekslagen finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet som består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

I bibliotekslagen §2 står det att "Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla."

Bibliotekslagens §4, §5 och §8 anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Personer med funktionsnedsättning
- De nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska
- Barn och unga

I skollagen 2 kap § 36 står följande: ”Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”

Bromölla kommuns vision beskriver att det är genom delaktighet och engagemang som vi tillsammans skapar Bromöllas framtid, och att det är viktigt att vi känner trygghet i den nya gemenskap som uppstår i det framtida samhället. Visionen betonar även att det är viktigt med en livsmiljö med stor variation och att även omvärlden ges tillgång till Bromöllas arbetsmarknad, kultur, utbildning och naturvärden.

Kulturpunktens vision säger att: ”Bromöllas Kulturpunkt är den demokratiska och kreativa mötesplatsen som genom berättelser, upplevelser och delaktighet vill stimulera till ökad kunskap, bildning och tolerans. Genom att uppleva, skapa och mötas bygger vi tillsammans ett långsiktigt och hållbart samhälle.”

4. Samverkan

Region Skåne, avdelningen för biblioteksutveckling, ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget i Skåne som handlar om att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller folkbiblioteken i regionen samt erbjuda olika former av stöd, utvecklingsmedel, kompetensutveckling och nätverk.

Det delregionala samarbetet inom Skåne Nordost är det mest centrala samarbetet med övriga folkbibliotek. De sex kommunerna samverkar inom en rad områden, där gemensam bibliotekskatalog och det digitala biblioteket www.snokabibliotek.se utgör grunden.

Folkbibliotek, skola och förskola samverkar på olika sätt gällande bland annat personal, kompetensutveckling, bibliotekskatalog, media och läsfrämjande arbete.

Samarbeten mellan andra kommunala verksamhetsområden syftar till att på bästa sätt uppfylla kommunens övergripande mål samt att särskilt nå bibliotekets prioriterade målgrupper.

5. Utvecklingsområden

Läsning och litteratur på lika villkor

Utifrån var och ens särskilda förutsättningar ska alla ges möjligheter att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitativ. Att kunna ta del av information och litteratur i olika format är en förutsättning för lärande och delaktighet i ett demokratiskt samhälle. Berättelser i alla former är en viktig del av biblioteket. Biblioteket ska lyfta läsning och litteratur för alla och erbjuda olika sätt att läsa, med fantasi och lustfylldhet som utgångspunkt. Biblioteken ska ha ett bestånd som motsvarar de behov som finns i kommunen, både när det gäller olika språk och olika sätt att läsa.

Insatser på folkbiblioteket under perioden:

- Biblioteken ska vara en del i att ge alla barn en bra start i livet och arbeta vidare med små barns språkutveckling tillsammans med bland annat BVC och förskolan.
- Folkbiblioteket ska genom samarbete och gemensamma projekt med bland annat skolan, föreningar och annan kommunal verksamhet främja läsning för barn och unga.
- Biblioteket ska särskilt arbeta med läsfrämjande insatser för de prioriterade grupper som anges i bibliotekslagen samt skapa goda möjligheter och strukturer för att möjliggöra likvärdiga förutsättningar för läsning.
- Ökad kontakt med omsorgen, aktivitetsombuden, arbetsmarknadsenheten och SFI för att gemensamt hitta former och möjligheter till samverkan.
- Öka attraktiviteten och inspirera till läsning genom att arbeta med exponering i biblioteksrummen.
- En gemensam medieplan för folkbiblioteken i Skåne Nordost är framtagen och ska verkställas.

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- Främja läsningen hos barn och unga genom att erbjuda ett varierat utbud av böcker på olika språk. Även läsning via digitala böcker ska erbjudas alla.
- Skolbiblioteket ska erbjuda språkstimulerande åtgärder, så som bokprat med såväl barn och unga som personal.

Biblioteken som lärmiljö och mötesplats

Kulturpunkten ska vara en mötesplats och demokratisk arena genom att bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning och bjuda in till delaktighet. Den ska också vara en plats för lärande, inspiration och skapande, samt kunna erbjuda möteslokaler för olika sammankomster. Folkbiblioteket är en central del av Kulturpunkten som vägleder och förmedlar kunskap och litteratur med hjälp av sin kompetens och sitt utbud. Skolbiblioteken är en länk mellan skolans lärmiljö och biblioteken och ger förutsättningar för barn och unga att möta en bredd av litteratur och kunskap. Biblioteken skapar förståelse och möjlighet för medborgarna att tillgodogöra sina demokratiska rättigheter och skyldigheter.

Insatser på folkbiblioteket/Kulturpunkten under perioden:

- Arbeta med den fysiska tillgängligheten i Kulturpunktens lokaler för att erbjuda en trygg och trivsamt plats för alla.
- För att göra det lätt att förstå och orientera sig i Kulturpunktens lokaler och utbud görs ett större omtag kring skyltning och exponering.
- Främja en ökad användning av bibliotekets lokaler och en ökad samverkan med andra aktörer som erbjuder aktiviteter, rådgivning och kulturevenemang för kommunens invånare.
- Biblioteket ska vara närvarande i samhället och ibland befinna sig på oväntade platser.
- Skapa strukturer för kommunikationsarbetet på Kulturpunkten i syfte att öka medvetenheten om bibliotekets uppdrag, utbud och service.
- Främja delaktighet genom olika referensgrupper och olika former av dialog.

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- Skolbiblioteket ska ha god tillgänglighet för barn och unga samt skolpersonal.
- För att skapa en trivsamt lärmiljö på skolbiblioteken vill vi göra barn och unga delaktiga i verksamheten.

Digital utveckling

I vårt informations- och kunskapssamhälle är god tillgång till digital och tryckt media samt information grundläggande för att möta medborgarnas behov. Kraven på kunna hantera digital service och information i samhället ökar allt mer. Digital delaktighet är en demokratifråga och biblioteken har en viktig roll för att göra information tillgänglig, sökbar och hanterbar för hela befolkningen oavsett bakgrund och förutsättningar.

Insatser på folkbiblioteket under perioden:

- Tydliggöra bibliotekets roll och ansvar i det digitala samhället genom att ta fram en plan för bibliotekets digitala arbete.
- Öka den digitala kompetens i personalgruppen genom fortbildning och omvärldsbevakning samt se över och utveckla samverkansformer inom till exempel Skåne Nordost.
- Utveckla arbetet med digital kommunikation genom att göra information tillgänglighetsanpassad och lätt att förstå samt öka aktiviteten och synligheten i digitala kanaler.
- Utveckla den digitala servicen som bland annat innefattar det digitala biblioteket www.snokabibliotek.se, digital media och e-tjänster för att möta invånarnas efterfrågan.
- Arbeta med att minska den digitala klyftan och öka det digitala självförtroendet hos Bromöllas invånare genom programverksamheten och informationskampanjer.

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- Utveckla arbetet med att ge barn och unga verktyg för källkritik och strategier för att söka information samt söla och tillgodogöra sig information i så väl tryckt som digital form.
- Bibliotekarierna ska erbjuda utbildning för skolans personal i källkritiskt tänkande samt informationskunnighet.

6. Utvärdering och uppföljning

Verksamheten vid folkbiblioteken:

Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten. En delutvärdering sker hösten 2024 innan en ny plan börjar tas fram. Ansvar för utvärderingen ligger på turist-, kultur och fritidschefen.

Verksamheten vid skolbiblioteken:

Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten. En delutvärdering sker hösten 2024 innan en ny plan börjar tas fram. Ansvar för utvärderingen ligger på skolchefen.

7. Länkar för vidare läsning

- Bromölla kommuns vision; www.bromolla.se/bromollavision
- Bromölla kommuns kulturpolitiska program; www.bromolla.se/kulturpolitisktprogram
- Vision för Bromölla kommuns utbildningsverksamhet; www.bromolla.se/utbildning-barnomsorg/vision-utbildningsverksamhet
- Regional kulturplan för Skåne 2021-2024; www.utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/regional-kulturplan-for-skane-2021-2024/
- Regional biblioteksplan för Skåne 2022-2025; www.utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/kulturutveckling/bibliotek/remissversion-regional-biblioteksplan-20222025
- Bibliotekslagen; www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801
I bibliotekslagen står det att alla kommuner ska ha folkbibliotek och att det ska vara avgiftsfritt att låna. Inom grundskolan ska det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.
- Skollagen; www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Skolverket; www.skolverket.se/for-dig-som-.../skolbibliotekarie
- FN:s barnkonvention; www.unicef.se/barnkonventionen/las-texten
- FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna; www.fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-med-manskliga-rattigheter/den-allmanna-forklaringen-om-de-manskliga-rattigheterna
Artikel 19 "Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser."
- UNESCO:s folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest; www.unesco.se/?infomat=unesco-folkbiblioteks-och-skolbiblioteksmanifest
- Agenda 2030; www.globalamalen.se